Št. 121 Poštnina poračunjana (Conto corrente con la posta) V Trstu, v soboto, 22. maja 1926. Posamezna številka 25 stot. Letnik LI

List izhaja vsak d[illegible] ponedeljka. Naročnin[illegible] 3 mesece L 22.[illegible] 38.[illegible] celo [illegible] L 6.50 več. — [illegible] velike 25 st[illegible] v širokosti 1 [illegible] m): za trgo[illegible] vabila L 1.20, [illegible] zavodov L 2.— smrtnice, zahva[illegible] Mali oglasi [illegible] stot. za besedo, najmanj L 3.

EDINOST

Uredništvo in upravništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravništvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne „Edinost". Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327 Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

STUDIJSKA KNJIGARNA LJUBLJANA

Angleška stavka in tretja internacijonala

Vest, da je splošna angleška stavka zaustavljena, je učinkovala v Moskvi kakor grom iz oblakov. Ta vest je prišla v Moskvo med zasedanjem petega kongresa sovjetsko-ruskih rudarjev in je izzvala vseobče presenečenje. Vsi so imeli zavest, da so doživeli hud poraz. To razpoloženje se je določno izražalo v izjavi sovjetskega prvaka Radeka:

«Vest nas je zadela kot strela iz jasnega. **Boj angleškega proletarijata je bil naš boj, njegov poraz je tudi naš poraz!** Tega poraza nočemo potajevati, marveč hočemo govoriti polno resnico: poraz angleškega proletarijata je posledica **največjega svetovnega izdajstva».**

To izdajstvo vidi Radek v postopanju «na desno opredeljenih delavcev», ki ga on označa kot «burko». Končno pa je vendar izrekel svoje uverjenje, da «angleška žaloigra ojači revolucijonarno jedro v angleškem proletarijatu ter ga dovede do zmage».

Besedo o delavcih, ki so s svojim mišljenjem na «desno opredeljeni», je Radek naperil seveda proti tistemu proletarijatu, ki se ne more sprijazniti z nauki tretje internacijonale. Poraza, ki so ga — glasom izrecnega priznanja boljševiškega prvaka — doživeli povodom angleške stavke, ni zakrivilo nikako «svetovno izdajstvo» delavstva, marveč je to zopet poučen primer, kako prvaki tretje internacijonale nočejo razumeti, ali pa ne pripoznati resnice, da delavstvo v drugih evropskih državah odklanja moskovske metode socijalnega boja. A to iz enostavnega razloga odločilne tehtnosti: ker živi v drugačnih razmerah, nego živi danes proletarijat v sovjetski Rusiji, spričo drugačnih političnih, socijalnih, kulturnih, gospodarskih, življenskih pogojev sploh. Zato mora tudi izbirati drugačna sredstva, drugačne metode, drugačne načine borbe, nego jih hočejo narekovati iz Moskve. Radek bi hotel, naj bi evropski proletarijat ne imel nič drugega v misli, nego priprave za veliki socijalni in gospodarski preobrat — svetovno revolucijo, ki da gotovo odnese ves sedanji družabni kapitalistični red sovražni proletarijatu. Edino le na to odrešilno katastrofo naj bi se pripravljal proletarijat, pa če ima dotlej tudi trpeti, stradati, ali tudi umirati!

Resničnost pa je v dejstvu, da hoče proletarijat do onega velikega, iz Moskve napovedanega trenutka — **živeti!** In ker je ta veliki preobrat v še nedoglednih daljavah, je proletarijat po raznih evropskih državah primoran misliti, kako bi si mogel **postopno boljšati življenjske pogoje** — svoj materijalni in socijalni položaj — in mora zato smotreno računati s političnimi, gospodarskimi, socijalnimi, pa tudi kulturnimi razmerami države, v kateri živi. V ta namen ne sme in noče načelno odklanjati aktivnega sodelovanja v državnem življenju, stremljenja po moči in vplivu pri upravi javnih stvari — deleža na krmilu države!

Le čuditi se je, da si krmilarji tretje internacijonale trdovratno zatiskajo oči pred dejstvom, da je socijalna demokracija — čeprav jo oni obsipljejo s prokletstvom — zastavonosišča evropskega proletarijata **ravno zato, ker odklanja metode nasilne revolucije in gleda, kako bi po poti evolucije in pametnega spoštovanja razmer koristila delavstvu v posamezni državi in s tem seveda vsej svetovni skupnosti proletarijata.**

Tako smo videli in vidimo tudi danes socijalno demokracijo na aktivnem sodelovanju pri državnih upravah na podlagi dogovorov z zastopniki drugih političnih, socijalnih in gospodarskih struj. Tako je na pr. — da navedemo eklatanten primer — sodelovanje, aktivna politika socijalne demokracije v državnem življenju Čehoslovaške dosegla v tej povojni dobi toliko uspehov na polju socijalnih resorm, zakonodaje delavstvu na korist — kakor menda ne v nobeni drugi evropski državi.

In velika večina evropskega delavstva razume potrebo in koristnost take realistične in smotrene socijalne politike. V tem dejstvu je tudi razlaga, zakaj komunistična ideologija ne more v nobeni evropski državi prav vplivati in pridobivati pristašev v izdatnejši meri. Dosega pač tu pa tam trenutne, sporadične uspehe; more tudi eventuelno povzročati državam neprijetnosti, ali trajnih in solidnih podlag si ne more ustvariti. Primeri Anglije, Francije, Italije, Nemčije, Poljske, Čehoslovaške, Avstrije, Madžarske, Romunske, Jugoslavije, Bolgarske — potrjajo, da je temu tako.

Kar se zdi Radeku «svetovno izdajstvo» angleškega proletarijata, je v resnici le sad spoznanja v proletarijatu, da le realna, pozitivna in aktivna politika more donašati delavstvu boljšanje socijalnega in gospodarskega položaja, dočim politika golega zanikanja ostaja vedno neplodna. Postopanje voditeljev velike angleške stavke ni bilo torej nikaka — kakor meni Radek — burka, marveč je bil preklic stavke resno delo resnih mož, računajočih s podanimi okolnostmi in možnostmi.

Seja poslanske zbornice

Razprava o proračunu ministrstva

RIM, 21. Na današnji seji poslanske zbornice je državni podtajnik za notranje zadeve Teruzzi izjavil poslancu on. Bilucaglii, da vlada ne proučuje nikakega načrta za razdelitev istrske pokrajine v okraje, ki bi se spojili z drugimi sosednimi pokrajinami. Zbornica je nato nadaljevala razpravo o proračunu ministrstva za javna dela. Poslanec Barbiellini Amidei je govoril za obnovo glavnih cest in za zgradbo potrebnih ljudskih stanovanj v pokrajini Emilia. Pripomnil je, da je vlada z ozirom na število prebivalstva v nekaterih večjih središčih jako nesorazmerno razdelila državne prispevke za zgradbo novih stanovanj. Tako na primer je bil Rimu odkazan državni prispevek, ki je proporcijonalno večji kakor celokupni zneski, ki so jih prejela od države vsa ostala italijanska mesta v svrho sezidanja novih stanovanjskih poslopij.

Prehajajoč na vprašanje javnih del v padovanski dolini, je govornik naglašal, da se prejšnje vlade niso brigale za zgradbo potrebnih nasipov vzdolž reke Pada. Odtod tudi velika škoda, ki so jo utrpeli ob priliki poslednje povodnji prebivalci v lombardijski pokrajini. Poplava je uničila za 48 milijonov lir poljskih pridelkov ter porušila za 20 milijonov lir poslopij. Samo obnovitvena dela v tamkajšnji pokrajini bodo zahtevala 15 milijonov lir.

Italija in vprašanje kolonij

Proračunska razprava v senatu

RIM, 21. Predmet današnje razprave v senatu je tvoril proračun ministrstva za kolonije. Senator Mosca, ki je podrobno razpravljl o kolonijalnem vprašanju, je poudarjal, da se je po zaslugi sedanje vlade položaj v italijanskih kolonijah vidno zboljšal. Že leta 1920 je na seji senata z dne 26. marca dokazoval, kako veliko krivico, da je storila Italiji antanta, ki ji ni priznala nobenega kolonijalnega mandata v versailleski mirovni pogodbi. Znano je vendar — tako je nadaljeval senator Mosca — da italijansko prebivalstvo silno narašča in da je Italija za 42 milijonski narod premajhna dežela. Zato je prisiljena pošiljati svoje sinove v inozemstvo, da si prislužijo vsakdanji kruh.

Iz vsega tega je razvidno, da Italija nujno potrebuje kolonije, v katere se bi moglo izseljevati nadštevilno prebivalstvo in iz katerih bi dobivala obilne surovine. Dandanes je še mnogo kolonij, ki pripadajo državam, katere pa niso sposobne, da jih pravilno izkoriščajo. Dva razloga igrata pri tem važno vlogo: ali nimajo navedene države dovolj prebivalcev in potrebnega kapitala, ali pa imajo preveliko kolonijalno posest. Govornik je izrazil prepričanje, da se bo to vprašanje v doglednem času rešilo mirnim potom, tako da bo prišla tudi Italija do kolonij, brez katerih nikakor ne more živeti.

Priprave za proslavo 24. maja

RIM, 21. Obletnica vstopa Italije v svetovno vojno se bo 24. maja po vsej Italiji proslavila s spominskimi govori in svečanimi cerimonijami. V Rimu bo nastopil kot slavnostni govornik on. Angelo Manaresi, v Neaplju on. Starace in v Puli on. Marcello Vaccari.

3 mrtvi in 1 težko ranjen

Letalo «Caproni» padlo na tla

TRIPOLIS, 21. Danes predpoldne je na tukajšnjem letališču z višine 50 metrov padlo na tla letalo «Caproni», ki ga je vodil poročnik Calanese. V letalu so se nahajali tudi podporočnik Lo Cicero in motorista Pia in Fornari. Poročnik Calanese, podporočnik Lo Cicero in Fornari so obležali mrtvi. Motorist Pia pa je bil težko ranjen prepeljan v bolnico.

Nova belgijska vlada

BRUSELJ, 21. Nova belgijska vlada je sestavljena sledeče: ministrski predsednik in notranji minister Vandervelde, vojni minister Broeqville, finančni minister baron Houtard. Kabinet je sestavljen iz 4 katolikov, 4 socijalistov, 1 liberalca in 1 ministra, ki ne pripada nobeni stranki.

Romunija mobilizira

PARIZ, 21. «Petit Journal» poroča iz Bukarešta, da je romunska vlada radi zbiranja ruskih čet na poljski in besarabski meji, odredila delno mobilizacijo.

6 delavcev utonilo

PARIZ, 21. Pri Corbielle se je prevrnil čoln, v katerem se je nahajalo šest delavcev: 1 Francoz, 1 Italijan, 2 Poljaka in 2 Čehoslovaka. Vseh šest je utonilo.

V pričakovanju nedeljskih pol. shodov v Jugoslaviji

Veliko zborovanje rezervnih oficirjev in bojevnikov v Zagrebu

BEOGRAD, 21. (Izv.) Tudi danes je vladalo v političnem življenju popolno zatišje, posebno še, ker je odšla večina poslancev iz Beograda.

Tudi seja ministrskega sveta se danes ni vrišla, čeprav je bila napovedana. Dr. Nikić je odpotoval v Zagreb, da se udeleži slavnosti blagoslovitve zastave udruženja rezervnih oficirjev. O binkoštih se bo namreč vršilo v Zagrebu veliko zborovanje rezervnih oficirjev in bojevnikov. Teh velikih slavnosti se bo udeležil tudi vojni minister general Trifunović in najbrž tudi še kak drug zastopnik vlade; kralj se pa še ni odločil.

Z velikim zanimanjem pričakuje politična javnost govore, ki jih bo imel v nedeljo in pondeljek Stjepan Radić na svojih zborovanjih. Še Uzunović je nocoj izjavil, da z radovednostjo pričakuje, kaj da bo Radić na svojih shodih govoril.

Pribičević bo odpotoval jutri na zborovanja v Belovarskem okraju, ki se bodo vršila v nedeljo in pondeljek. Poleg tega pa je bil Pribičević povabljen tudi, da priredi shode v Vojvodini, v Bosni in Sloveniji (v Ormožu, Murski Soboti in v Metliki); skoro gotovo pa bo obiskal tudi Mitrovico, Novi Pazar in Skoplje.

Finančni minister Perić je bil danes popoldne na dvoru ter je kralj podpisal ukaz o predložitvi zakonskega načrta o izenačenju neposrednih davkov. V avdijenci sta bila danes tudi sarajevski veliki župan in Pavle Radić.

Kralj Aleksander bo kronan v jeseni?

BEOGRAD, 21. (Izv.) Nekateri listi javljajo, da so vse priprave za kraljevo kronanje končane in da se bo kronanje vršilo še to leto; najbrž v jeseni. Kralj bo menda maziljen in kronan v zgodovinskem samostanu Žiči, ostali del svečanosti pa se bo izvršil deloma v Beogradu deloma pa v Zagrebu.

Pogreb dr. Trillerja se vrši danes

LJUBLJANA, 21. (Izv.) Pogreb doktorja Trillerja se bo vršil jutri, v soboto, ob 13.30 izpred njegovega doma v Nunski ulici do gorenjskega kolodvora. Tam bodo krsto položili v mestni pogrebni avtomobil, ki popelje pokojnika v Škofjo Loko.

Dr. Triller je v svoji oporoki določil 100.000 dinarjev v dobrodelne in narodne svrhe.

Kriza francoske valute

New-York podpri francoski frank
Kompenzacijski urad - Vprašanje ameriške in angleške pomoči

PARIZ, 21. Finančno ministrstvo javlja: G. Péret je zbral v svojem kabinetu nekatere vplivnejše predstavnike bančnih krogov ter razpravljal z njimi ne o ustanovitvi kompenzacijskega urada, ker ta ustanova že obstoja, pač pa o preureditvi in o razširjenju tega urada, ki bo imel lasten kapital, katerega bodo stavili na razpolago bankirji.

PARIZ, 21. Vsi francoski listi se obširno bavijo s perečim valutnim vprašanjem. «Petit Parisien» pravi, da je včerajšnji dvig francoskega franka povzročil new-yorški trg in «Journal» zagotavlja, da Pariz ni nikakor pri tem posredoval, ne uradnim in tudi ne privatnim potom. Francoska deviza se je pričela spet dvigati in akcija je prišla iz New-Yorka; pripisovati jo je treba skoro gotovo dejstvu, da je vlada pripravila že vse potrebno, da zaustavi nadaljno padanje francoske valute in da doseže stabilizacijo franka.

Po izjavi nekega uglednega finančnika je glavni vzrok zadnjega hudega padca francoske valute to, da so sosedne države prodajale francoske franke, da vzdrže lastno valuto.

«Echo de Paris» piše, da sta Briand in Péret imela včeraj več konferenc z amerikanskimi finančniki. List zatrjuje, da bi bili amerikanski in angleški finančni krogi pripravljeni dati vso svojo pomoč Franciji, ko bi le bilo mogoče računati na zaupanje v notranjosti države in na zatišje v političnem življenju, zatišje, ki bi edino zamoglo pritegniti spet v domovino francoski kapital, ki je bil prenešen v inozemstvo. Istemu listu pa je neki član vlade izjavil, da ni mogoče preveč računati na ameriško pomoč, ker bi Amerikanci gotovo zahtevali pravico nadzorovanja francoske notranje politike. — «Ouvre» pričakuje, da bo francoska banka pristala na predlog vlade, da naj bi se izrabile rezerve omenjene banke.

Kakor poroča «Journal», so sklenili vsi veliki francoski finančniki aktivno sodelovati pri organizaciji devizne centrale kompenzacijskega urada za tuja plačilna sredstva. Finančni minister izjavlja, da se zbornica ne bo sestala predčasno. Ker želi francoska vlada, da se v največji meri vrne v domovino domači kapital, je sklenila razveljaviti do gotove mere zakon o prenosu kapitala v inozemstvo.

PARIZ, 21. Izjava francoske vlade, da je pripravljena vporabiti za obrambo franka vsa sredstva, s katerimi razpolaga, je na trgu v New-Yorku povzročila velik preokret. Medtem ko so na new-yorški borzi plačevali pred štirimi dnevi za 100 fr. frankov 2.73 dolarjev in predvčerajšnjim 2.95, so včeraj franki poskočili na 3.4.

Sporazum med francosko banko in vlado

PARIZ, 21. Agencija Havas poroča: Na današnji seji ministrskega sveta je finančni minister Péret izjavil, da so bile državne kratkoročne obveznice, ki so zapadle včeraj, krite pod zelo ugodnimi pogoji. Stanje državne zakladnice je zadovoljivo.

Regentski svet Francoske banke se je danes sestal k seji. Po seji se je guverner podal k Briandu in Péretu ter jima povedal kakšna sredstva da namerava staviti banka vladi na razpolago. Péret je izjavil, da obstoja med vlado in banko popoln sporazum.

Uspešna francosko-španska ofenziva v Maroku

Rifanski vojski preti poraz? - Abd-El-Krim na begu

PARIZ, 21. Rodovi Beni Uriagel so zapustili Abd-El-Krima, ki je radi tega pobegnil s svojo družino proti zapadu. Dospel je v Suk-El-Arba med rodove Beni Steff. Njegov beg je pri vseh rodovih napravil globok vtis, ker je to očiten znak, da preti rifanski vojski poraz.

Francoske čete stalno napredujejo in severno od Uerge je bila fronta pomaknjena že za 12 km naprej. Španske čete iz aidirske pokrajine so se združile z onimi iz Melile. Verjetno je, da bodo Španci utrdili najprej sedanje postojanke ter da bodo šele potem nadaljevali svoj pohod. Tudi letala so se aktivno udeležila operacij; spustila so v zadnjih dnevih na sovražne postojanke kakih 32 ton bomb.

Pilsudski bo kandidiral za predsednika republike?

VARŠAVA, 21. Vse štiri stranke levice so sklenile, da bodo kandidirale za predsednika republike maršala Pilsudskega. Pilsudski se dosedaj še ni izrazil ali bo sprejel kandidaturo.

Finančni minister Czechowicz je izjavil, da bo predvsem skušal uravnovesiti državni proračun. Vlada bo storila vse potrebno, da se znižajo cene najpotrebnejšega blaga.

Angleški rudarji proti znižanju plač

LONDON, 21. Včeraj se je sestala plenarna konferenca rudarskih delegatov, ki je razpravljala o sklepih izvršnega odbora rudarske zveze. Konferenca ni pristala na predlog ministrskega predsednika Baldwina, da se kot predpogoj za reorganizacijo rudnikov znižajo rudarjem mezde.

Ta sklep je bil takoj sporočen ministrskemu predsedniku in odboru zveze lastnikov rudnikov. Kakor izgleda, so lastniki nepovoljno sprejeli nekatere točke vladnega načrta, ker pomenjajo po njihovem mnenju začetek bodoče nacijonalizacije rudnikov. Baldwin ostane za binkoštne praznike v Londonu, da more stopiti takoj v stik z obema strankama, kadar bo potrebno.

Velika eksplozija na Bavarskem

BAMBERG, 21. V kraju Hasslach na Bavarskem je iz dosedaj še nepoznanega vzroka nastala eksplozija v tamošnji smodnišnici. Vsa tovarniška poslopja so s silovito detonacijo zletela v zrak. Tovarniški objekti so popolnoma razrušeni in ni skoro sledu več, kjer je stala tovarna. Na kraju nesreče je videti samo še ogromen lijak. Detonacija je bila tako silovita, da so daleč na okoli poškodovane hiše in razbita okna. Eksplozije se še vedno nadaljujejo in vlada med ljudstvom veliko vznemirjenje. Število žrtev dosedaj še ni ugotovljeno. Približno se ceni število mrtvih na 15—20 oseb. Oblasti so takoj uvedle obsežno preiskavo, da se dožene vzrok nesreče in ugotove krivci.

Politične vesti

KARAKTERISTIKA PRVAKA MADŽARSKE FALSIFIKACIJSKE AFERE

O princu Windischgraetzu podaje bivši madžarski finančni minister dr. R. Hegedüs nastopno zanimivo karakteristiko:

Windischgraetz je podoben junaku v romanu, ki po dnevi igra grandseigneurja, po noči pa je načelnik roparjev. Je to popolnoma degeneriran tip, ki je mislil, da ima radi svojega imena pravico, postavljati se nad zakon. Pohlep po pustolovstvih in politična ambicija sta bila gonilni sili njegovega dejanja in nehanja. Vojne in revolucije so dalje razvijale njegove zle nagone v tej smeri. V kupčijskih krogih se je govorilo, da skuša Windischgraetz izrabljati svoj prinčevski stan tudi za različne svoje spekulacije. Jaz sam sem — pripoveduje Hegedüs — kot finančni minister razkril neko hudo nepravilnost pri nekem poslu, ki ga je vodil on kot minister za prehrano. Le radi neke formalnosti ga nisem tedaj klical na kazensko-pravni odgovor. Ko je Hegedüs nekoč v javnem listu očital Windischgraetzu, da zavestno laže, ga ta poslednji ni niti provociral, niti vložil proti njemu tožbe radi žaljenja časti. Ostal je — pravi Hegedüs — princ, ostal član deželnega kazina in je — ponarejal franke. Pri tem je poizkušal falsificirati tudi ček neke velike angleške delniške družbe. Tedaj sta bila patrijotizem in politika izločena iz njegove duševnosti. Po teh dveh besedah je pograbil še le kasneje, da bi s tem varal tiste državne organe, ki v svojem ogorčenju radi trianonske mirovne pogodbe niso mogli razumeti, da se ne sme za domovino — ponarejati novčanic. Tudi na sedanji razpravi se vidi, kako Windischgraetz danes nekaj trdi, jutri pa zopet umika trditev, čim kak obtoženec ali kaka priča trdi, da Windischgraetzova trditev ni resnična.

Kaj naj si spričo te karakteristike glavarja falsifikatorjev mislimo o tistih visokih gospodih — celo visoki cerkveni dostojanstveniki so med njimi — ki še danes trdijo, da so vsi tisti Windischgraetzi, Nadossyji itd. sami čestiti ljudje, ker da so vse, kar so delali, delali iz plemenitih patrijotičnih namenov? Kaj naj si misli svet o tistem madžarskem duhovniku, ki je, pozvan na razpravo kot priča, hotel Windischgraetza — poljubiti, a je imel celo ta poslednji toliko dobrega smisla, da je z roko — odmignil?!! Kaj naj spričo takih ogabnih pojavov misli svet o javni morali sedanje madžarske «družbe»?!

DNEVNE VESTI

LIRA

Nepričakovano padanje lire je bilo v preteklem tednu silno razburilo gospodarske in tudi politične kroge. Pomirjenje je zopet nastopilo še le tedaj, ko je začela lira istotako nepričakovano rasti in se bližati stanju, v katerem je bila pred to krizo. Za položaj lire se je brigala tudi vlada, ki je objavila 19. t. m. odlok s katerim se odreja, da se do drugačne odredbe smejo vršiti valutne kupčije samo na rimski in milanski borzi. Odlok je stopil v veljavo z istim dnem. Še prej je bil ustanovljen poseben «valutni urad» pri glavni državni blagajni.

Glede vzrokov zadnjega padanja lire si javnost seveda ni mogla biti takoj na jasnem. Vsekakor pa se je sumilo takoj v pravi smeri, da je namreč šlo za špekulacijo inozemske finance. Sedaj je ugotovljeno, da je bila ta špekulacija posledica zadnje angleške splošne stavke, in sicer se je začela v New Yorku. Iz strahu pred zgubami, ki bi jih imeli tamkajšnji bankirji, če bi se stavka zaostrila, tako da bi nastala nevarnost revolucije, so začeli amerikanski bankirji prodajati angleške šterlinge v velikih množinah. Denarni trg je bil na mah preplavljen s funti šterlingov, tako da je bila nevarnost, da bi znal sterling začeti padati, tako da bi ne bil več enakovreden z zlatim denarjem kakor prej. Angleži pa so glede te strani zelo občutljivi in so hoteli na vsak način preprečiti padec šterlinga pod zlato črto. Zato so morali takoj odgovoriti na manever ameriških bankirjev, in sicer na ta način, da si nabavijo zadostno množino dolarjev, s katerimi bi pokupili šterlinge na ameriškem denarnem trgu in s tem preprečili poplavo trga ter obenem tudi nevarnost padca šterlinga. In res so Angleži takoj izvedli ta protimanever. Toda če so hoteli doseči uspeh, niso smeli kupovati dolarjev s šterlingi, ker bi s tem le povečali poplavo na trgu. Radi tega so začeli kupovati dolarje, ki so jih rabili za svojo protiofenzivo, z valutami drugih držav, in sicer z italijanskimi lirami in francoskimi franki, katere so vrgli v veliki množini na trg, ponujajoč jih za dolarje. Posledica je bila, da je bila nenadoma ponudba lir in frankov večja nego povpraševanje, tako da sta začeli obe ti valuti naglo padati. Na srečo pa so razpolagali Angleži le z razmeroma majhno količino lir, tako da je trajalo padanje le kratek čas. Ko je bila zaloga izčrpana, je prenehal tudi učinek in lira se je začela zopet dvigati. S frankom pa Angleži nadaljujejo svoj manever in zato je sedanja valutna kriza na Francoskem mnogo težja nego v Italiji.

Vse to dokazuje, kako je prestiž slabih valut odvisen v veliki meri od dvoboja med dolarjem in šterlingom, oziroma od boja med new-yorškim in londonskim denarnim trgom za nadmoč. Edino zavarovanje proti sličnim nevarnostim bi bil povratek k zlati veljavi. Do tega pa je še daleč. Odredba, da se smejo vršiti za sedaj valutne kupčije le v Rimu in Milanu, pa ima za cilj, da omogoči čim uspešnejšo kontrolo nad domačini špekulacijami in prepreči paniko na domačem denarnem trgu.

Žrebanje beneških obveznic

Žrebanje beneških obveznic prve serije bi se imelo vršiti 14. maja, toda je bilo odloženo na 21. maj, to je včeraj.

Toliko sporočamo onim nestrpnežem, ki ne morejo učakati izida in objave izžrebanih obveznic. «Edinost» bo kot pri zadnjem žrebanju prinesla v poseb-

ni prilogi izžrebane obveznice. Kedaj bo ta priloga izšla, bomo pravočasno obvestili, tako da si jo bo lahko vsak nabavil.

Poseben urad civilnega stanja za okolico

S 1. junija t. l. se ustanovi v tržaški gornji okolici poseben pomožni urad za civilno stanje. Okoličani so morali do sedaj delati dolge poti v mesto vsak krat, ko so hoteli naznaniti rojstvo, smrt ali opraviti civilno poroko. To ni bilo združeno le z veliko neudobnostjo, temveč tudi z občutnimi stroški in posebno pa z veliko zgubo časa. Z ustanovitvijo posebnega urada v okolici bodo te težkoče kolikor toliko odpravljene. Tozadevno uradovanje bo poverjeno občinskemu zastopstvu za gornjo okolico, in sicer za vse okoliške vasi razen Križa, Gripjana in Miramarja. Prebivalci iz teh vasi bodo morali še nadalje hoditi v mesto naznanjat rojstva in smrti in opravljat tudi vsa druga opravila, ki so v zvezi s civilnim stanjem.

Binkoštna veselica v Postonjski jami

Kakor že naznanjeno, se bo vršila jutri na binkoštno nedeljo popoldan v postojnski jami običajna veselica. Po različnih velikanskih dvoranah bo igralo več godb. V jami bo uradovala tudi kr. jamska pošta, katere posebnost je, da se pritisne vsem razglednicam, ki se tam oddajo, poseben jamski poštni pečat. Tudi za telesne potrebe posestnikov jame bo čim najbolje preskrbljeno. Ob tej priliki se otvori občinstvu najlepša jama na svetu «Rajska jama». Veselica se vrši ob vsakem vremenu.

Posebni vlaki z 50% popusta odhajajo iz Trsta ob 7.25 in 13; iz Nabrežine ob 8.13 in 13.43; z Opčin ob 8.45 in 14.09; iz Sežane ob 9.01 in 14.25; iz Divače ob 9.23 in 14.46; iz Gorice ob 6.36; iz Reke ob 8.25; iz Pule ob 7.10.

Postojnske slavnosti in draginja

Iz Postojne smo prejeli:

«Dne 19. in 20. t. m. vabi v našem listu «Edinost» Odbor kolesarske dirke-tekme iz Gorice udeležence izleta, naj vzamejo s seboj malo tečne hrane, da se izdatki omejijo, ker da bo ta dan v Postojni **vse silno drago.**

Gospodom odbornikom izleta bi hotel samo omeniti, da imamo tudi v Postojni oblast javne varnosti, katera izvaja med drugimi odredbami tudi sledečo: vsak gostilničar mora imeti razobešen cenik v svojem lokalu z navedbo cen. Niti od daleč nam ne pride na um, da bi za binkoštno nedeljo izjemoma zvišali cene po gostilnah. Ono opazko v listu bi bili lahko gg. odborniki izpustili, da ne bodemo krivično in nepotrebno obrekovani. V imenu drugih —č.»

Prip. ur. Zamera, ki zveni iz tega pojasnila, je po našem mnenju posledica majhnega nesporazumljenja. Dopisnik iz Gorice ni hotel reči s svojim priporočilom na naslov izletnikov, da bodo jutri postojnski gostilničarji navijali cene, temveč je le hotel opozoriti udeležence izleta, večinoma mladeniče, ki morda nimajo niti še samostojnega zaslužka dijake itd., naj prinesejo s seboj potrebno hrano, da bodo za vsak slučaj preskrbljeni in da se izlet lahko izvede, četudi bi ta ali oni ne razpolagal s svoto, ki bi bila potrebna za prehrano v gostilni. Zato — mislimo — so se organizatorji odločili za tak način prehrane. In tako je pač treba razumeti one besede in nikakor ne kot demonstracijo proti postojnskim gostilničarjem, ali celo kot obrekovanje naperjeno proti njihovem poštenju.

GLASBENI VEČER ŠOLE «GLASBENE MATICE» V TRSTU

Danes ob 20.30 se vrši javni nastop gojencev šole «Glasbene Matice» v dvorani «Del. kons. društva» pri Sv. Jakobu.

Opozarjamo našo javnost, da je na sporedu tudi Mirkova druga Jugoslovenska rapsodija.

Vstopnina 3 lire, sedeži prvih štirih vrst 2 liri, ostali 1 liro. Gojenci šole «Gl. Matice» so vstopnine prosti.

POROKA.

Danes se je poročil gosp. Zimic Rafael, gostilničar in splošnoznani trgovec s sirom — z gospodično Olgo Pavlin, hčerko ugledne družine Pavlinove iz Grgarja. Mlademu paru — naše iskrene čestitke ter obilo sreče in blagoslova!

Društvene vesti

— **D. K. N. Tommaseo - Trst.** Danes ob 19.15 sestanek. Na dnevnem redu je predavanje «O času» in pogovor o organizaciji jutrišnjega celodnevnega izleta — Odbor.

— **Turistično društvo pri Magdaleni** naznanja vsem članom in prijateljem, da se bo vršil na binkoštno nedeljo izlet v Postojno. Odhod ob 5. uri z južne postaje. Člani in prijatelji društva, udeležite se točno in polnoštevilno! — Odbor.

— **P. P. «Vesna»** v Sv. Križu pri Trstu vabi vse člane in prijatelje društva na zanimivo predavanje o «Društvenem delovanju na splošno», katero se vrši danes v soboto 22. t. m. točno ob 8. uri zvečer v društvenem lokalu. Predaval bo g. prof. Čermelj. —Odbor.

— **Klub Esperantistov.** Ker se vrši danes 22. t. m. ob naši navadni uri predavanje v našem lokalu, katero priredi P. P. «Vesna», bo skupni članski sestanek takoj po končanem predavanju.

SPORT

A. S. K. Primorje - S. D. Adria.

Returna tekma v pondeljek — kdor bo v nedeljo na igrišču, naj ne manjka v pondeljek, ko se bo odločila resnična vrednost obeh čet. Pred tekmo nogometna akademija dveh prvih moštev in rezerve. Tekme pričnejo ob 3 pop. Rezerve ob 2.

A. S. K. Primorje - S. D. Adria.

Da kdo ne pozabi! V nedeljo 23. t. m. na igrišču S. D. Adrije — via Calvola — tramvajska proga št. 9 do Lloydovega stolpa in tam čez železnico! Pridite gotovo in vsi, ki Vam je prospeh našega sporta na srcu!

Pred hazeno **«cosmopolitain football derby - americain sketch Caffè Miramar — Crawal D. K. D. S. Jacques.»** O tei tekmi obširnejše jutri.

ŠAHOVSKI TURNIR V TRSTU.

Kakor že javljeno, prične v torek dne 25. t. m. prvi splošni šahovski turnir, na katerega imajo pristop vsi kvalificirani in nekvalificirani igralci. Zanimanje je v Trstu zelo veliko; prijavilo se je že večje število ljubiteljev kraljevske igre. Lahko torej predvidevamo zelo živahen potek in razvoj tega turnirja, posebno pa ako pomislimo, da se večina prijavljencev še sploh ni merila med seboj na šahovskem polju. Širša javnost bo redno obveščena o poteku turnirja potom «Edinosti».

Prijave se sprejemajo dnevno od 19.30 do 21. ure v prostorih D. K. N. Tommaseo v ulici G. Zanetti štev. 1/I. (v bližini nove sodne palače v ul. Coroneo), kjer se tudi dobijo vse potrebne informacije.

Iz tržaškega življenja

Nevaren padec delavca.

Med drugimi težaki, ki so včeraj predpoldne delali na parniku «Stella d'Italia», zasidranem v prosti luki V. E. III., je bil tudi 30-letni Josip Derin, stanujoč v ulici Navali št. 3; bil je zaposlen v prvem skladišču v podpalubju. Pri delu je Derin radi teme krenil preveč v stran, se spotaknil ob nizko ograjo in telebnil v spodnje skladišče, globoko kakih 5 metrov. Siromak je padel tako nesrečno, da je zadobil hude poškodbe na hrbtu; poškodoval si je tudi hrbtenico. Nesrečni težak je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v kirurgični oddelek. Njegovo stanje je precej resno.

Nezgoda male Marije.

9-letna Marija Warbinek, stanujoča v ulici Porta št. 5, je hotela v sredo zvečer izpiti par požirkov mleka. S tem namenom je potegnila z ognjišča k sebi kozico z mlekom, toda ker je kozica pekla, jo je zopet naglo izpustila. Toda pri tem se je posoda prevrnila in vrelo mleko je deklici pljusknilo na obraz in prsa. Revica je dobila prvo pomoč od zdravnika rešilne postaje, nakar je bila prepuščena domači oskrbi. Ker se je pa njeno stanje radi hudih opeklin poslabšalo, je bila sinoči prepeljana v mestno bolnišnico.

Prst mu je zmečkalo.

Pri delu v nekem skladišču vina v ulici Tarabocchia je 24-letni voznik Ivan Bonetti, stanujoč v ulici Fonderia št. 10, včeraj popoldne prišel z desno roko med dva soda, ki sta mu zmečkala zadnji člen mezinca. Bonetti se je zatekel v mestno bolnišnico, kjer je dobil prvo pomoč.

Grda paglavska zabava.

Ko je predsinočnjim ob 20. uri neki tovorni vlak privozil iz predora pod Opčinami, so ga nekateri, do sedaj še neznani paglavci začeli bombardirati s kamenjem, ki je razbilo dve šipi pri prtljažnem vozu. Dogodek je bil javljen orožnikom.

Porotno sodišče

Da se reši sramote, umorila lastnega otroka.

Včeraj se je pričela pred tukajšnjim porotnim sodiščem razprava proti 35-letni Mariji Pontasch, rojeni v Beljaku v Avstriji, bivajoči v našem mestu, ki je obdolžena zločina detomora, izvršenega neposredno po porodu nad lastnim otrokom.

Žalostna zgodba, ki je spravila Pontaschevo na obtožno klop, je glasom obtožnice sledeča:

Dasi zaročena z nekim pomorskim kuharjem, je Pontascheva imela tajno ljubezensko razmerje s Hikmedom Medje, kancelistom pri turškem konzulatu v Trstu. Razmerje ni ostalo brez posledic. Nekega dne — bilo je v prvi polovici meseca marca leta 1925 — je Pontascheva skrivaj in brez tuje pomoči povila v svojem stanovanju v ulici Gaspara Stampa št. 8, kjer je bivala skupno s svojo sestro, otroka, ki ga je takoj po rojstvu zadavila, da bi s tem prikrila posledice svoje nezakonske ljubezni in se odtegnila sramoti. Da bi izbrisala vsako sled o zločinu, je pozneje skrivaj prenesla trupelce v slaščičarno Giselle v ulici S. Spiridione št. 6. kjer je bila zaposlena kot ravnateljica, ga spravila v zabojček in ga zakopala med smeti in staro šaro v majhnem skladišču v ozadju slaščičarne. Od tam ga je nameravala ob ugodni priliki spraviti drugam.

Njen zločin je ostal delj časa prikrit. Šele čez par mesecev, in sicer dne 27. junija 1925, je policija potom neke osebe zvedela da je Pontascheva svojčas porodila otroka, ki je skrivnostno izginil. Na podlagi te informacije so policijski organi izvršili v slaščičarni, ki jo je vodila Pontascheva, natančno preiskavo in našli zabojček s trupelcem. Trupelce je bilo že popolnoma razpadlo, tako da ni bilo niti mogoče ugotoviti spola; bilo je skrbno zavito v povoščen papir in posuto z naftalinom, očividno z namenom, da bi smrad, ki se je razvijal pri razkrajanju, ne vzbudil pozornosti drugih oseb.

Pri zaslišanju je sprva skušala tajiti zločin, a je kmalu zabredla v protislovja in vse priznala. Pozneje je pa pred preiskovalnim sodnikom svoje prvotne izjave precej predrugačila. Dejala je, da je pri porodu deloma izgubila zavest, tako da pravzaprav ni vedela, kaj počenja. V tem izrednem duševnem stanju je zgrabila novorojenčka za vrat in mu pozabila zavezati popek. Šele čez kako uro, ko je prišla zopet k sebi, je ugotovila, da je otrok mrtev. Tedaj je zavila trupelce v cunje in papir in ga spravila v zabojček. — Dalje je dejala, da se ne spominja, ali je otrok vekal, kakor tudi ne, da bi mu zavezala vrat z žepnim robcem.

Te njene izjave so pa v navskrižju z izjavami sodnih izvedencev, ki so pri raztelešenju trupelca dognali, da je otrok prišel živ na svet ter da je bil fizično sposoben za življenje. Izvedenci so dalje ugotovili, da je bil otrok zadavljen z robcem, ki mu je bil dvakrat tesno omotan okrog vratu in zavozlan.

Pri razpravi, kateri je prisostvovalo mnogo občinstva, posebno žensk, se je Pontascheva vedla precej mirno. Le od časa do časa, ko jo je predsednik izpraševal o nekaterih podrobnostih glede njenega ljubimca, jo je posilil jok, zlasti ko je na vprašanje predsednika omenila, da jo je ljubimec po njeni aretaciji zapustil, dasi ga je nekdaj celo gmotno podpirala; ves čas, ko je bila v zaporu ,jo ni niti enkrat obiskal in ji ni prinesel niti kozarec vode. Sicer pa je obtoženka pri zaslišanju potrdila izjave, ki jih je podala pred preiskovalnim sodnikom; na ugovore predsednika, ki ji je opominjal, da se njene sedanje izjave ne krijejo z izjavami, ki jih je podala neposredno po aretaciji, je večinoma odvrnila, da se ne spominja več, kaj je tedaj izjavila. Med drugim je tudi odločno zanikala, da bi bila otroku zadrgnila robec okoli vratu, marveč je dejala, da ga je najbrž zadavila, ko ga je pri porodu prijela za vrat. Na vprašanje predsednika je obtoženka priznala, da je njen ljubimec vedel za njen zločin, medtem ko je to okolščino do sedaj odločno tajila; dejala je celo, da ji je ljubimec prigovarjal, naj poskrbi, da otrok izgine. Končno je še potrdila, da je porodila brez vsake tuje pomoči; velike krvave madeže, ki so ostali na podu, je izprala perica, ki pa ni zvedela, za kaj gre.

Na predlog državnega pravdnika je predsednik odredil, naj se zasliši ljubimec Pontascheve. Toda branitelj je takoj pojasnil, da to ne bo mogoče, ker je nezvesti Turek včeraj odpotoval z orient-expresom čez mejo.

Končno je predsednik še izprašal Pontaschevo o njenih gmotnih razmerah, nakar se je pričelo zaslišanje prič, ki se je nadaljevalo tekom vse popoldanske razprave.

Ob 19. uri je bila razprava prekinjena in se bo nadaljevala danes.

Vesti iz Istre

VRHPOLJE PRI KOZINI.

Kakor že javljeno, priredi jutri popoldne pevsko društvo «Veliko Gradišče» iz Vrhpolj veselico na prostem. Poleg domačega pevskega zbora nastopijo še: pevski zbor iz Gročane, Drage, Kozine, Herpelj, Bazovice in tudi iz Trsta ter tamburaška zbora iz Bazovice in Rocola. Med točkami svira znana godba iz Herpelj. Na sporedu je še igra «Na Visokem». Po veselici bo pa prosta zabava v zabavo mladini. Opozarjamo Tržačane, da se tudi oni lahko udeleže veselice in prežive med nami par veselih uric. Zveze so zelo ugodne. Vlak iz Trsta (postaja Sv. Andrej) gre ob 11. uri 55 min., a zvečer nazaj z Drage ob 20. uri 50 min. Zatorej jutri vsi v Vrhpolje!

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Himen

Danes se poroči odvetniški koncipijent g. dr. Venceslav De Reya z gdč. Anico Kozmanovo iz znane Kozmanove družine v Gorici.

G. Alfred Bregant iz Podgore pa poroči gdč. Slavico Čukovo.

G. Vendramin Stanko, trgovec in neutrudni član dramskega društva, pa poroči gdč. Nado Jugovo, izvrstno moč ljudskega gledališča v Gorici.

Vsem trem mladim parom, članom naših mestnih društev v Gorici naše najskrenejše častitke.

GORIŠKI IZVOZNI TRG

Petek 21. maja 1926.

Cene so bile ta dan sledeče: Črešnje cepljenke (vipavske) od 2.50 do 3.50; črešnje črne od 3.— do 3.50, črešnje drobne od 1.50 do 1.80, grah od 2.80 do 3.—, špargliji od 5.— do 5.50. Špargliji so že močno padli v ceni, ker nastopijo v kratkem na dunajskem in praškem tržišču že špargliji iaz severnejših krajev.

Razvoj črešnjevega trga tekom tega tedna

Črešnjev trg je stal pod vplivom neprestanih nenavadnih ploh. Kakor hitro se je malo tu pa tam zjasnilo za par ur, so hiteli ljudje nabirat črešnje. Dovoz črešenj je bil radi tega odvisen od možnosti, ki so jo imeli ljudje za nabiranje. Pripeljane so bile tekom tedna približno sledeče množine črešenj na trg. V pondeljek 350 kvint., torek 900 kv., sredo 500 kv., četrtek 450 in petek 350 kv.

Naravno da je bila cena v torek radi silne množine pripeljanih črešenj zelo nizka od 0.50—0.70 tudi 0.80, nekateri kmetje so bili ta dan kar obupani ,ker so mislili, da bo celo sezono tako slepa cena. No, v sredo je bilo polovico manj blaga zato pa tudi cene od 1.— do 1.20, v četrtek že boljša od 1.40—1.50 ker je bilo malo dovoza radi slabega vremena prejšnjega dne. V petek se ni kupovalo za izvoz, ker bi radi binkoštnih praznikov in zaprtja mestnih tržišč ne mogli oddati blaga v nedeljo; zato je pa bližnji domači trg pobral vse pripeljano blago in zadržal ceno na dobri višini od 1.50—1.80. Nakupljene črešnje potujejo še isti dan preko Trsta z osebnim vlaki na Dunaj, kamor dospejo v 36 urah. Razume se da dospejo edino le še črešnje kupljene v četrtek še v delavnih na razprodajno tržišče.

Opozarjati moramo naše ljudi, da niso bili kupci preveč zadovoljni s ponujanim blagom, ker ni bilo izbrano. Bilo je vse prepolno livk in razpokanega blaga. Vse to je pri marsikom držalo ceno občutno nizko. Priporočamo našim ljudem, tudi da blago ja dobro preberejo, ako hočejo doseči ugodno ceno. Edino le na našem izvoznem trgu imajo naši ljudje navado, da prinesejo neizbrano blago na trg. Drugod tega v lastnem interesu ne delajo več.

Deževje je pri nas občutno zakasnilo zoritev črešenj, tako da se bo naša črešnjeva sezona znašla paralelno z ono iz Burgenlanda, kjer bodo že prihodnji teden tudi zrele črešnje.

Za enkrat se ni še bati konkurence iz Burgenlanda, ker je letos v Gorici mnogo več nemških kupcev kot lansko leto in pa ker predvsem vedno bolj žvepljarji posebno pa Napolitanci ter tudi katere močne domače tvrdke pokupljajo naše črešnje, da jih požvepljajo in odpošljejo v Ameriko.

Le drobrim črešnjam bo seveda cena padla, cena cepljenk bo pa vzdržala.

Naliv petka popoldne je nekoliko skrčil dovoz za soboto.

Pristojbina za trgovsko-obrtno zbornico

Čeprav so odpadli iz področja goriške trgovske obrtne zbornice sodni okraji červinjanski, bovški, trbiški kakor tudi občine iz bivšega kobariškega okraja, se pristojbina zanjo, kakor se je raznesla vest, ne bo zvišala, marveč se celo zniža za prihodnje leto za en odstotek, ker se je posrečilo spraviti v tem času bilanco zbornice v ravnovesje. To ostane tudi v veljavi, če bi se ustanovil takozvani ekonomski svet, ker se potem določi pristojbino za vso Furlanijo.

VIPOLŽE

Veselica, ki se je določila za nedeljo dne 23. maja, je prenesena na 30. t. m. Toliko na znanje.

SOLKAN

Ker se ne more vršiti napovedani izlet radi zaprek na binkoštni ponedeljek, se preloži nepreklicno na nedeljo 30. t. m. Izlet se bo vršil ob vsakem vremenu, naj solnce sije ali dež pada. Zatorej na svidenje, hrabri čitalničarji, v nedeljo 30. t. m.

Spored izleta isti.

Naročajte in širite „EDINOST“

Borzna poročila.

VALUTE.

Kakor poročamo na drugem mestu, se smejo vršiti za sedaj kupčije z valutami le na rimski in milanski borzi. V naslednjem prinašamo zaključne tečaje z milanske borze.

Milan, 21. maja.

London 123, Pariz 78, Švica 491, Berlin 602.50, Praga 76.10, Beograd 45.80, Amsterdam 10.25, Bruselj 78, Madrid 370, New-York 25.30.

Benečijske obveznice (Trst, 21. maja) 69.

Olga Pavlin
Zimic Rafael
gostilničar in trgovec
poročena
Deskle-Grgar, dne 22. 5. 1926.
610

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Torre bianca 21, pouk in prevodi v vseh jezikih. (789

KUPIM pelin, žalven in rožmarin, pod streho sušen. Vzorce in ceno franko kolodvor, poslati na F. Cvek, Kamnik, Jugoslavija. 786

SLUŽKINJA, pridna, poštena, ki zna dobro kuhati, se sprejme. Gostilna «Al Giglio», Campo San Giacomo 9. 783

PISARNA za delitev skupnih zemljišč, obč. pašnikov in gozdov v Gorici Corso V. E. III — 19 — v hiši Hipotečnega zavoda, daje brezplačne informacije ter je odprta **samo ob četrtkih.** 747

ŽENSKI KLOBUKI, zadnje novosti, po konkurenčnih cenah. Decastro, Corso Garibaldi 15. 777

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. 668

SMILAJOD (Trpoški sok), izborno sredstvo proti arteriosklerozi, revmatizmu in težkemu dihanju, uspešno čistilno sredstvo, posebno priporočljivo za osebe, stare nad 50 let se prodaja samo v lekarni Castellanovich, Trst, Via Giuliani 42 (paralelna ulica Via dell'Istria). 774

KRONE
po L 2.10 komad
Zlato, briljante, platin, 20-kronske zlate komade
kupuje in plačuje po najvišjih cenah
Albert Povh — urarna
Trst, Via Mazzini 46 605

Zobozdravnik
Med. U. dr. D. Sardoč
specijalist za ustne in zobne bolezni
periekcijoniran na dunajski kliniki
ordinira v TRSTU
Via M. R. Imbriani 16, I. (prej Via S. Giovanni)
od 9-12 in od 3-7 606

Inserirajte v „Edinosti“

Katoliško tiskovno društvo v Gorici, ki je lastnik **Katoliške knjigarne** v Gosposki ulici ter **Zadružne tiskarne** na vrhu Placute, je na občnem zboru sklenilo, da se zaradi uniformnosti in drugih praktičnih razlogov s prvim majnikom spremeni ime Zadružne tiskarne v **Katoliško tiskarno.**

609 **Načelstvo Katoliškega tiskovnega društva v Gorici.**

“ATLANTE,,
Italijanska zavarovalna družba
Delniška glavnica 15.000.000
MILAN Sedež Via Torino 51 Lastna palača Via F. Corridoni 39 **MILAN**
Posluje v panogah: Življenje — Požar — Tatvina — Individuelna civilna odgovornost.
Predsednik: E. cav. di Gran Croce senator ing. Cesare Nava.
Odbornik delegat - glavni ravnatelj Grand'Uff. Aldo Annoni.
AGENCIJE PO VSEJ KRALJEVINI
Oficijelna zavarovateljica MILANSKEGA SEJMA
GLAVNA AGENCIJA V TRSTU: Piazza Garibaldi 4. 611

Učinkovito sredstvo proti **revmatizmu in slabi cirkulaciji krvi**
Steklenica L 11.--
SMILAIOD
1-2 žlici dnevno po jedi
Prodaja se v lekarni
Castellanovich, Trst, Via Giuliani 42
(blizu slov. šole par. ul. Via dell'Istria) (Pošiljatve tudi po pošti)

PODLISTEK

JULES VERNE: (45)

Skrivnostni otok

— Povprečno osemdeset, je nadaljeval Cir Smith. Če vsadimo to edino zrnce, pridelamo pri prvi žetvi 800, pri drugi 640 tisoč, pri tretji 512 milijonov in pri četrti več kakor 400 milijard zrn. Vidite torej, tako narašča število.

Cirovi tovariši so ga poslušali brez besede. Strmeli so nad temi številkami, toda bile so resnične.

«Da, prijatelji, je nadaljeval inženir, takšne so aritmetične progresije v plodoviti naravi. In vendar, kako malenkostno je razmnoževanje žitnega zrna v primeri z makovim, ki rodi 32 tisoč semenc ali v primeri s tobačnim grmom, ki jih rodi 360 tisoč. Če ne bi semena na različne načine načine poginjala, tedaj bi v malih letih rastlinstvo popolnoma prerastlo zemljo.»

Inženir pa ni bil še pri koncu svojega modrovanja.

«No, Pencroff, je vnovič nagovoril mornarja, ali veste morda, koliko mernikov žita je 400 miljard zrn?

— Ne, ne, je rekel mornar, vem samo to, da sem tepec.

— Če računamo 130 tisoč zrn na en mernik, tedaj znese to 3 milijone mernikov.

— Tri milijone! je vzkliknil Pencroff.

— Tri milijone.

— V štirih letih?

— V štirih letih, je odgovoril Cir Smith; morda celo v dveh letih, če je mogoče pridelati dve žetvi, kakor upam, da je v tej zemljepisni širini.»

Po svoji navadi ni imel Pencroff nobenenega drugega odgovora, kakor da je krepko zavpil hura!

«Toda najdba je za nas zelo važna, je rekel inženir Harbertu. V našem položaju, prijatelji, nam utegne vsaka še tako neznatna reč zelo koristiti, ne pozabite tega!

— Ne, gospod Cir, ne bomo pozabili na to, je rekel Pencroff, in če bi kedaj našel samo eno tobačno semensko zrnce, ki rodi 360 tisočkrat, tedaj vam zagotavljam, da ga ne bom lahkomiselno zavrgel. Toda, kaj nam je sedaj napraviti?

— Vsadimo zrno, je rekel Harbert.

— Seveda, je odgovoril Gedeon Spilett, in sicer z vso primerno previdnostjo, ker to zrnce nam bo prineslo lepe žetve.

— Če bo sploh vzklilo!» je vzkliknil mornar.

— To se bo gotovo zgodilo!» je odgovoril Cir Smith.

Bilo je 20. junija, torej v najprimernejšem času za setev. Najprej so nameravali vsaditi dragoceno zrno v lonec, po natančnem premisleku pa so se odločili, da ga prepuste naravi in ga vsade v zemljo na prostem. To se je zgodilo še tistega dne z vsemi mogočimi varnostnimi ukrepi, da bi rastlina uspevala.

Vreme se je nekoliko zjasnilo. Naselniki so se povzpeli na planoto nad granitno hišo. Tam so izbrali prostor, ki je bil zavarovan pred vetrom in ki je bil obrnjen proti zapadu. Prečistili in prekopali so zemljo in jo sploh vso premečali, da odstranijo mrčes in črve. Nato so jo pokrili s plastjo dobre, z apnom pomešane vrtne zemlje, zagradili prostor in svečano vsadili semensko zrno v vlažno zemljo.

Zdelo se je, kakor da so si naselniki postavili temelj za novo poslopje. Pencroff se je spomnil na tisti dan, ko je poskušal prižgati edino užigalico, toda današnji dogodek je bil neprimerno pomembnejši. Do ognja bi bili na ta ali oni način itak prišli, toda nobena človeška sila ne bi mogla nadomestiti semenskega zrna, če bi to ne uspelo.